«ТАСДИҚЛАЙМАН»
«_________________»___
Раҳбари:______________
____
“______” ______________2021й.

ТЕХНИК ИҚТИСОДИЙ АСОСЛАР

Туз ишлаб чиқариш хамда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш лойихаси

САМАРҚАНД-2021

ЛОЙИҲАНИНГ ҚИСҚАЧА ШАРҲИ

ЛОЙИҲА ТАДБИРКОРИ:

Самарқанд вилояти, __________________________ истиқомат қилувчи Ўзбекистон Республикаси фуқароси **__________________________**

ЛОЙИҲАНИ МОЛИЯЛАШТИРИШ МАНБААСИ:

Тадбиркор ўз махблағлари хисобидан маргарин ишлаб чиқариш фаолиятини ташкил қилишини режалаштирган

Тадбиркор фаолият кўрсатиш манзили:

Ўзбекистон Республикаси, Самарқанд вилояти __________________

БАНК РЕКВИЗИТЛАРИ

Банк: **______ «____________________________»**банк, Самарқанд филиали

Х/р.: ___________________________

Банк коди (МФО): __________________

СТИР (ИНН): _____________

ЛОЙИҲАНИНГ АСОСИЙ МОЛИЯВИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

- **Лойиҳа суммаси: 875 000 000 сўм**
- **Лойиҳада қатнашадиган шахсий маблағ: 100 фоиз ёки 875 000 000 сўм**

Ўртача йиллик даромад: 1 712 772 342 сўм

- **Фаолиятдан олинадиган йиллик ўртача соф фойда**

микдори: 407 174 269 сўм

- **Лойиҳанинг соф фойда ҳисобидан реал оқланиш муддати:** 24 ой

Лойиҳанинг ўртача рентабеллик даражаси: 24%

- **Яратиладиган ишчи ўринлари сони:** 20 та

ЛОЙИҲАДА КЎЗЛАНГАН АСОСИЙ МАҚСАД

Ушбу лойиҳанинг асосий мақсади ажратилган Ажратилган ер мадонларидан унумли фойдаланиш, юртимиз иқтисодий ривожига ҳисса қўшиш, бўш иш ўринларини яртиш, инвестиция маблағларини самарали ўзлаштириш мақсадида Самарқанд вилоятида фаолиятни йўлга қўйиб 20 янги иш ўрнига ўринга мўлжалланган туз маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхонасини ташкиллаштириш ва ишлалаб чиқаришдан тушган даромадлар хисобидан фаолиятини кенгайтириш, тадбиркорлик фаолиятидан фойда кўришдан иборат. Ташкиллаштириш орқали хўжалик фаолиятини кенгайтириш. Лойиҳани амалга ошириш учун зарур бўлган маблағлар тадбиркорнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга ошириши режалаштирилган бўлиб, қисқа муддатда рентабеллиги юқори бўлган, тез қопланадиган, замонавий ва самарали бизнес фаолиятини ташкил этиш режалаштирилган.

БИЗНЕС ЛОЙИҲАНИНГ ТАВСИФИ

КИРИШ

Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқариш сохаси ҳусусан озиқ-овқат маҳсулотдари ишлаб чиқариш корхоналари камлиги ҳамда айрим махалла ва қишлоқларда эса умуман йўқлиги сабабли ахолини иш билан таъминланмаган қисми кўплиги ва оилаларнинг даромади камлиги ижтимоий ва иқтисодий ахволи танглиги хечкимга сир эмас

Аммо Ишлаб чиқариш соҳаси, ҳусусан озиқ-овқат маҳсулотлдари ишлаб чиқариш корхоналари камлиги ва хар бир махаллада хеч бўлмаганда битта ишлаб чиқариш корхонаси фаолиятини ташкил этиш фаолиятига қаратилган эътибор натижаси ўларок кейинги 1-2 йил ичида соҳада туб ўзгаришлар рўй бера бошлади. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, ишлаб чиқариш қувватларини модернизациялаш ва кишлокда фермер хужаликлари негизида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва ишлаб чиқаришни хамда хизмат кўрсатиш, таълим соҳасини мамлакатнинг барча ҳудудларида амалга оширилишини таъминлаш мақсадида Давлат раҳбари Шавкат Мирзиёев томонидан 2018-йил «Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-кувватлаш» йили ҳамда 2019 йил “Фаол инвестициялар ва ижтимоий

ривожлантириш йили” деб номланишлари ва бу борада олиб борилган ишлар натижаси ўларок ишлаб-чиқариш соҳасига бўлган эътиборнинг кучайиши кузатилмокда.

Жуда қисқа давр мобайнида мамлакатни жадал ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳоли учун муносиб ҳаёт шароитларини яратиш мақсадида жойларда ишларнинг ҳақиқий аҳволини ҳар томонлама ва чуқур ўрганиш, халқ билан бевосита мулоқот ўрнатишнинг сифат жиҳатидан янги ва самарали шаклларини жорий этиш, айниқса, мамлакатимизнинг барча туман ва шаҳарларини қамраб олган ҳолда жойларга чиқиб фуқароларни қабул қилиш бўйича кенг қамровли тадбирларни амалга оширишга қаратилган қатор давлат ва ҳудудий дастурлар қабул қилинди.

Жойларда аниқланган муаммо ва камчиликларни бартараф этиш мақсадида, шунингдек, фуқароларимизнинг талаб ва таклифларига биноан қисқа вақт ичида шаҳарларда — кўп қаватли, қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида арзон уйлар қуриш, ичимлик суви, иссиқлик таъминоти, канализация тизимларини модернизация қилиш, шунингдек, тадбиркорлик фаолиятини жадал ривожлантиришни таъминлаш, хусусий мулкни ҳар томонлама муҳофаза қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир дастурлар қабул қилинди ва амалга оширилмоқда.

Давлат органлари фаолияти натижаларини баҳолашда улар томонидан амалга оширилаётган ишлар аҳолининг ҳаёт сифатини қанчалик яхшилаётганига ҳамда маҳалла ва туманларнинг (шаҳарларнинг) ижтимоий-иқтисодий ривожланишини янада жадаллаштиришга бўлган таъсири етарлича эътиборга олинмаяпти.

Тадбиркор “____________________” ____ ушбу лойиҳасида ишлаб чиқариш фаолиятини ташкиллаштириб, хусусан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш фаолиятини йўлга қўйиш ва ривожлантириш учун **875 000 000** сўм миқдорида инвестиция маблағини киритишни кўзда тутган бўлиб, ушбу маблағлар хисобидан ишлаб чиқариш ускуналарини сотиб олиш учун сарфланади. Эвазига эса рентабеллиги юқори бўлган, тез қопланадиган, замонавий ва самарали бизнес фаолиятини ташкил этиш режалаштирилган.

Хукуматнинг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик негизида ишлаб чиқариш соҳасини ислоҳ қилиш ва ривожлантиришга катъий киришганлиги, соҳанинг истиқболлари ва кўзланаётган режаларнинг амалга ошишини ҳисобга олиб ушбу лойиҳа молиявий жиҳатдан анча барқарор ва инвестициялар учун самарали дейиш мумкин. Шу сабабли ушбу соҳада иш фаолиятини бошлаётган тадбиркор хукуматнинг солиқ ва бошка турдаги имтиёзлар билан тўлақонли қўллаб-қувватлашига эришади.

ЛОЙИҲАНИНГ УМУМИЙ ШАРҲИ

Жорий йилда ишлаб чиқариш корхоналарини ташкил этиш ва хар бир махаллада хеч бўлмаганда битта ишлаб чиқариш корхонаси фаолиятини ташкил этишга бўлган талабни қондириш борасида қатор тадбирлар ва дастурлар ишлаб чиқилди. Бу борада кенг кўламли ишлар бутун Республика буйича олиб борилмокда.

Кейинги йилларда ишлаб чиқариш соҳасида кенг кўламли ислоҳотлар ўтказилиб, салмоқли натижаларга эришилмокда.

Бизнес фаолиятини режалаштиришнинг энг асосий ютуғи шундан иборатки, тўгри ташкил этилган бизнес режа хар бир тадбиркор учун энг долзарб масала соҳага инвестиция қилиш жозибадорлиги изохлайди. Ушбу бизнес режа туз маҳсулотлари ишлаб чиқариш уларни қадоқлаш. Бундан ташқари ушбу корхонанинг ташкил этилиши ташкил этилиши ишчи ходимлар учун хам бир қанча қулайликларни келтириб чиқаради, ҳусусан ишчиларни хизмат автотранспортларида ишгача олиб келиш ва уйигача олиб бориш ва бошқа шу каби бир қанча қулайликлар мавжуд.

Лойиҳани амалга ошириш иккибосқичдан иборат.

1 БОСҚИЧ – Тайёргарлик ишларининг ташкил этилиши.

Вақт оралиғи: 1-2- ойлар.

Қилинадиган ишлар: Лойиҳани амалга ошириш учун зарурий ер майдонлари, маблағ ва капитал ресурс манбаларини аниқлаш, лойиҳанинг иктисодий ҳисоб китоблари, техник иктисодий асоси ва бизнес режасини ишлаб чикиш. Лойиҳа сметасини аниқлаш. Биноларни қуриш учун қурувчи-пудратчи корхоналар ва ишлаб чиқариш асбоб-ускуналарини етказиб берувчи ташкилотлар (Республика худуди ва чет - эл) билан сотиб олиш буйича шартномалар ва

келишув баёнлари тузиш, ундан ташқари махаллий савдо ташкилотлари билан фаолият йўлга қўйилгандан кейин биринчи чорак учун зарур бўлган олди-сотти хамкорликлар буйича келишувлар олиб бориш. Банк молия муассасаларига ушбу лойиҳани амалга ошириш учун зарурий маблағ суммаси ва лойиҳа самарадорлигини асословчи ҳужжатлар билан белгиланган тартибда мурожаат этиш ва зарурий ҳолатда кредитни ўзлаштириш.

2 БОСҚИЧ: Қурилиш-монтаж ишлари ва инвестицияни ўзлаштириш.

Вақторалиғи: 3-4- ойлар

Қилинадиган ишлар: ажратилган ер майдонларини ўзлаштириб лойиҳада кўзда тутилган барча ишларни якунлаш. Яъни бу босқичда аввало қурилиши режалаштирилаётган корхона биноси атрофи тозаланиб, ободонлаштирилади ва маҳсулот ишлаб чиқариш корхонаси биноси қурилади. Бу бино Самарқанд вилояти худудида ташкил этилиши режалаштирилган.

ЛОЙИҲАНИНГ СТРАТЕГИК МАЗМУНИ ВА МАҚСАДИ

Лойиҳанинг асосий мазмуни Самарқанд вилояти худудида туз маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси ташкил этилиб тадбиркорлик фаолиятидан фойда кўриш, шунингдек туман аҳолисининг ижтимоий жиҳатдан қўллаб – қувватлаб, янги иш ўринлари яратишдан иборат.

Стратегик жиҳатдан корхона қўшимча иш ўринларини яратиб, маҳаллий аҳоли турмуш даражасини яхшилашни, туз маҳсулотлари ишлаб чиқариш биноси атрофидаги ташландиқ ерларни ободонлаштириб, ҳудуд инфратузилмаси ривожига ҳисса қўшишни, ободонлаштириш натижасида экология яхшиланишига ҳам ҳисса қўшишни мақсадқилган.

Стратегик жиҳатдан тадбиркор ўз олдига юқорида айтиб ўтилган барча мақсадларга эришишни ва лойиҳа даврида (15 йил) тўлақонли тухтовсиз ишловчи корхона яратиш, ишчилар учун энг қулай ва ижтимоий жиҳатдан энг маъқул мухитни яратишни ва худуд аҳолиси учун юқори сифатли, хаммабоп ва арзон маҳсулотлар яратишни мақсад қилиб қўяди. Тадбиркор бу мақсадларга эришиш оркали аҳоли иқтисодий-ижтимоий аҳволини ривожланишига ўз хиссасини қўшиш ва шу муддат ичида шаҳар, вилоят ва Республикада етакчи ўринлардан бирини эгаллашни, истиқболда ишлаб чиқариладиган маҳсулот сонини

кўпайтириб соҳанинг етакчиларидан бирига айланишни ва соҳага қўшимча инвестициялар олиб киришни режа қилган.

Келгусида тадбиркор олдига қўйган барча мақсадларга эришиб, келгуси беш йилликда Самарқанд вилоятда туз маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси сифатида кўзга кўринган корхоналардан бирига айланиб олишни олдидаги истиқболли режалардан бири қилиб белгилайди.

ЛОЙИҲА АСОСИГА ҚЎЙИЛГАН АСОСИЙ ПАРАМЕТРЛАР

Хариди режалаштирилган маҳсулот умумий қиймати – **875 000 000** сўм.

Фаолиятнинг мазмуни–Самарқанд вилояти ҳудудида ўз маблағлари ҳисобидан туз маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси ташкил этиш ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш лойихаси.

Лойиҳа суммаси (киритиладиган инвестициялар ҳисобидан): **875 000 000** сўм.

Солиқ тўловлари амалга оширилгунга қадар бўлган соф фойда (ўрта ҳисобда) – ***475 685 162*** сўм.

Ўрта ҳисобдаги йиллик соф фойда – **407 174 269** сўм

Лойиҳанинг тўла қопланиш муддати – **2** йил.

Лойиҳа самарадорлигининг интеграл кўрсаткичлари	
Кўрсаткич	**Мазмун**
Лойиҳанинг ялпи даромаддан ўзини оқлаш муддати	2 йил
Лойиҳанинг солиқлар тўлангунга қадар бўлган фойдадан оқланиш муддати	1 йил
Кредит кайтарилгандан кейинги соф фойдадан оқланиш муддати	2 йил
Ўртача рентабеллик даражаси (соф фойданинг харажатларга нисбати)	**24** %
Тўла оқланиш даври	2 йил

Лойиҳанинг умумлашган «Монте – Карло» усулидаги таҳлили шуни кўрсатадики, хатто фаолият ривожининг пессимистик сценарийси барқарор кўрсаткичларга ҳамда ижобий прогнозларга эга. Яъни лойиҳанинг ўз ўзини оқлаш муддатининг лойиҳа давомийлиги билан тенглиги, соф фойда даражасининг пессимистик прогнозларда (бошқаларга нисбатан паст нархлардаги маҳсулотни назарда тутиб) юқорилиги, яъни ялпи даромадга нисбатан **21** фоиз ортиқроқ эканлиги, нормал рентабеллик лойиҳани барқарор ва даромадли эканлиги асослайди.

Бундан ташқари, лойиҳанинг мавсумийлик характерга эга эмаслигини ҳисобга олсак, бу иш хақи харажатларининг иш хажмига қараб ошириб бориш имкониятлари мавжудлиги ва лойиҳадаги инвестиция маблағидан бир эмас, бир неча маротаба самарали фойдаланиш имконияти мавжудлиги, инвестициянинг тўла кайтарилишининг рисклардан холи равишда кафолатланганлиги ва фаолиятни ахолига сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш орқали ўзини оқлаб, фойда келтирилишини, лойиҳанинг муваффақиятли бизнес фаолият эканлигини асослайди.

Бу эса ўз навбатида унинг самарали ва фойдали бизнес фаолият сифатида жозибадорлигини оширади.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЖАРАЁНИНИНГ ТАВСИФИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЖАРАЁНИ ШАРХИ

Режалаштирилаётган тадбиркорлик фаолияти Самарқанд вилоятида қуриилиши режалаштирилган корхона биноси атрофи ободонлаштиришдан бошланади, яъни арча, чинор каби дарахт кўчатлари экилади.

Бундан ташқари, ишчилар иш вақтида 30 дақиқадан дам оилишлари учун хона ташкил этилиши режалаштирилган.

Шу билан бирга, корхона раҳбари корхонани ташкил этишда ишчиларга яхши иш шароитлари яратишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

КОРҲОНА ҚУВВАТИ

Тадбиркор ташкил этилиши режалаштирилаётган корхонада маргарин маҳсулотлдари ишлаб чиқаришни режалаштирган.

4 – Жадвал. Ишлаб чиқариш қуввати **сўмда**

100 % кувватда					
№	Номланиши	ойлик ишлаб чиқариш хажми			
		Ўлчов бирлиги	Кунлик ишлаб чивариш Сони	Бир бирлик нархи	Жами сумма
1	Экстра туз	Кг	16 500	1 500	24 750 000
2	Олий нав туз	Кг	20 100	1 300	26 130 000
3	Биринчи нав туз	Кг	25 500	1 000	25 500 000
4	Иккинчи нав туз	Кг	45 000	800	36 000 000

Жами						112 380 000
сўмда						
1-йилда		Нарх усиши - 10%	Қувват =%			1,00
№	Номланиши	ойлик ишлаб чиқариш хажми				
		Ўлчов бирлиги	Сони	Бир ойлик тўлови	Йиллик тўлови	Жами
1	Экстра туз	Кг	16 500	24 750 000	198 000	297 000 000
2	Олий нав туз	Кг	20 100	26 130 000	241 200	313 560 000
3	Биринчи нав туз	Кг	25 500	25 500 000	306 000	306 000 000
4	Иккинчи нав туз	Кг	45 000	36 000 000	540 000	432 000 000
Жами ишлаб чиқариш қиймати						1 348 560 000
2-йилда		Нарх усиши - 15%	Қувват=%			1,00
№	Номланиши	ойлик ишлаб чиқариш хажми				
		Ўлчов бирлиги	Сони	Бир ойлик тўлови	Йиллик тўлови	Жами
1	Экстра туз	Кг	18150	29 947 500	217 800	359 370 000
2	Олий нав туз	Кг	22110	31 617 300	265 320	379 407 600
3	Биринчи нав туз	Кг	28050	30 855 000	336 600	370 260 000
4	Иккинчи нав туз	Кг	49500	43 560 000	594 000	522 720 000
Жами						1 631 757 600
3 йилда		Нарх усиши -15%	Қувват=%			1,00
№	Номланиши	ойлик ишлаб чиқариш хажми				
		Ўлчов бирлиги	Сони	Бир ойлик тўлови	Йиллик тўлови	Жами
1	Экстра туз	Кг	20873	39 605 569	250 470	475 266 825
2	Олий нав туз	Кг	25427	41 813 879	305 118	501 766 551
3	Биринчи нав туз	Кг	32258	40 805 738	387 090	489 668 850
4	Иккинчи нав туз	Кг	56925	57 608 100	683 100	691 297 200
Жами						2 157 999 426

ИШЧИ КУЧИ РЕСУРЛАРИ ВА УЛАРГА БЎЛГАН ТАЛАБ

Ушбу лойиҳанинг ишчи кучига ва ходимларга бўлган талаби 20 кишини ташкил қилади. Шундан маъмурият ходимларининг сони 2 тани ташкил қилиб, қолган 18 киши ишчи хизматчилардан иборат бўлади.

Маъмурий ходимлар таркиби корхона раҳбари ва хисобчидан иборат бўлади.

Ишчи – хизматчи ходимлар таркиби эса 16 нафар ишчи, ва 2 нафар қоровуллардан иборат бўлади.

Ишчиларнинг иш вақти 8 соатлик олти иш куни тартибида ташкил этилади, яъни эрталаб соат 9:00 дан кеч соат 17:00 гача (тушлик 13:00 дан 14:00 гача) иш вақти ҳисобланади.

(Қаранг: ҳисоб-китоби Молиявий бўлим, 13- жадвал)

ИШЧИЛАРГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБ ВА КАДРЛАР ДАСТУРИ

Ишлаб чиқариш жараёни сифатли бўлиши учун режалаштирилаётган фаолият малакали ишчи кучи ва билим талаб қилади. Шу сабабли, ишга олинадиган ходимларга қуйидаги талаблар қуйилади. Жумладан:

1. **Маъмурият ходимларига қўйиладиган талаблар:** олий маълумот, мутахассисликнинг иш лавозими ва мажбуриятларига мослиги, айнан шу ёки шунга ухшаш соҳада камида икки йил давомида ишлаган бўлиши, виждонийлик ва одамийлик сифатлари талабга жавоб бериши керак.
2. **Ишчи-хизматчи ходимларга қўйиладиган талаблар:** энг камида ўрта-махсус маълумотнинг мавжудлиги, соҳа ишини тушунган бўлиши ва шунга ўхшаш соҳада камида бир йил фаолият кўрсатган бўлиши керак.

Булардан ташқари, тартиб-интизом, ростгуйлик, инсоф ва хакконийлик, махаллий халк анъаналари ва удумлари билан танишлик, биттадан ортиқ тилни билишлиги каби сифатларга хам алохида эътибор қаратилади.

Корхона томонидан кадрларни ўкитиш ва малакасини ошириш, уларнинг ижтимоий сиёсий фаровонлигини оширишга хам катта эътибор бериш режалаштирилган. Бунинг учун ўкув-малака амалиётлари, айни ёки ўхшаш фаолият турида амалиёт ўташ (Ўзбекистон худудида ва чет-элда), малакали мутахассислар кўмагида тушунтириш ва ўкитиш ишларини ташкил қилиш,

тадбиркорлик ва бошкарув амалиёти буйича малака ошириш ишларини ташкиллаштириш, ходимларни муносиб рағбатлантириб туриш каби ишлар режалаштирилган.

ЭНЕРГИЯ РЕСУРЛАРИ САРФИ

Юқорида таъкидлаб ўтилганидек ташкил этилиши мўлжалланаётган корхона учун қуриладиган бинода барча энерготаъминот тизимларига уланиш имконияти мавжуд ва қурилиш лойиҳасида уларга тўлиқ уланиш кўзда тутилган. Электроэнергия сарфи асосан биноларни ёритиш ва ускуналар ишлаши учун сарфланади. Шу сабабдан корхонанинг кунлик электроэнергия ресурсларига бўлганталаби **1897 кВт** ва йиллик сарф миқдори **591864 кВт**.ни ташкил этади.

Электроэнергия таъминоти учун тўловларни амалга ошириш ойма-ой олиб борилади.(Қаранг: 14- жадвал)

ФАОЛИЯТНИНГ МАРКЕТИНГ ТАХЛИЛИ

ТАЛАБ ВА ТАКЛИФ, НАРҲ ШАКЛЛАНИШ ОМИЛЛАРИ ТАҲЛИЛИ

Корхонананг иқтисодий бозордаги талаб таклифдан кўпрок бўлиб, бунга йил давомида маҳсулот сифати тўлиқ реализацияси ва ички бозордаги нарҳларнинг меъёрий нарҳлардан анча юқорилиги далил бўла олади.

Соҳанинг кейинги ун йиллик ичидаги ривожланиши таклиф сонининг кескин ортишига ва аҳолини эхтиёжини қондирилишига эришилаётган бўлганлигига қарамасдан ушбу сифатли маҳсулотга бўлган талаб кундан-кунга ўсиб бормокда.

Талаб ва таклиф мутаносиблиги.

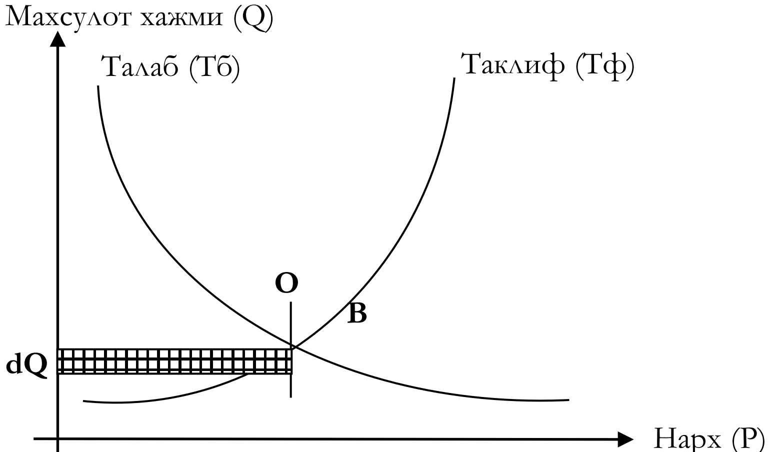

Шартли белгилар:
Q– Бозорга олиб чиқилган маҳсулот
P – Сотилган маҳсулот нарҳи
Тб – маҳсулотга бўлган потециал талаб
Тф – маҳсулотнинг потенциал таклифи
O – Талаб ва таклифнинг оптимал холати (нарҳ ва маҳсулот миқдорининг оптимал кесишув нуқтаси)
B – бугунги кундаги ички бозоридаги юкори нарҳ ва маҳсулот микдорининг камлигини изохловчи нукта
dQ – етишмаётган маҳсулот микдори
dP – оширилган нарҳ

ПОТЕНЦИАЛ ТАЛАБ ВА УНГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР

Потенциал талаб сифатида аҳолининг сифатли маҳсулотга бўлган харид қобилияти билан таъминланган талабга айтилади. Ушбу хизматга эхтиёж ва талабнинг юқори бўлишига қарамасдан республика миқёсида йиллик катта потенциал талаб мавжуд.

Потенциал талабга қуйидаги омиллар ўз таъсирини ўтказади:

- Бозорда таклифнинг талабдан кам бўлиши (маҳсулот дефицити) – яъни таклифнинг хаддан зиёд камайиб кетиши талабнинг кескин кўтарилишига, аҳолининг дефицитга айланган маҳсулотга эътибори ва харид қилишга интилиши ошишига олиб келади.
- Аҳоли турмуш даражаси – яъни аҳоли турмуш даражасининг яхшиланиб бориши истеъмол товарлари харидини ошириб, потенциал талабнинг ошишига ва аксинча турмуш даражаси ва ижтимоий ахволнинг ёмонлашуви потенциал талабнинг камайишига сабаб бўлади.
- Ижтимоий сиёсат – ижтимоий химоянинг яхшиланиши ва ижтимоий мухитнинг барқарорлиги потенциал талабга тўғри мутаносиб равишда таъсир қилади.
- Инфляция даражаси – инфляция ёки дефляция даражасининг кескин ошиши ёки тушуши потенциал талабга тўғри мутаносиб равишда таъсир кўрсатиши мумкин.
- Юқоридаги омилларга ўхшаш яна кўплаб сиёсий ахвол, иктисодий танглик ва мафкуравий ўзгаришлар, уруш ва форс – мажор холатлар, технологик ўзгаришлар ва глобаллашув ва интеграция жараёни, табиий офатлар хам потенциал талабнинг ўзгаришига ўз таъсирини ўтказиши мумкин.

SWOT (АЗИТ) ТАҲЛИЛИ

5 – жадвал.

Афзалликлар (Strengths)	Заифликлар (Weaknesses)
1. Янги замонавий технология. 2. Нарҳ ва таннарҳнинг нисбатан пастлиги. 3. Мақсад аниклиги ва мақсад сари	1. Ташқи омилларга таъсирчанлик, маҳсулот яроқлилик муддатининг озлиги 2. Дастлабки босқичларда хорижий

интилувчанлик 4. Юқори сифат 5. Кредит фоизларининг нисбатан солиштирма пастлиги ва солиқ имтиёзларининг мавжудлиги 6. Рақобатбардошлилик 7. Ривожланиб бораётган инфратузилмаларга яқинлик. 8. Ва. х. к.	валюталар курсининг ишлаб чиқариш ва савдо – фаолиятига таъсири. 3. Истеъмолчилар ва харидорлар ишончини ва ишлаб чиқариш кўникмасини шакллантиришда юзага келадиган қийинчиликлар 4. Дастлабки босқичда бозорнинг рақобатига таъсирчанлик 5. Об ҳаво шароитлари ва хосил холатига боғликлик. Ва. х. к.
Имкониятлар (Opportunities)	**Тусиклар (Treats)**
1. Четдан қўшимча инвестициялар киритиш имкони мавжудлиги 2. Ўз савдо шахобчаларини очиб, улар оркали маҳсулот сотишни йўлга қўйиш имкони мавжудлиги 3. Нарҳ эгилувчанлигидан (камайтириш ва кўпайтириш потенциали мавжудлигидан) фойдаланиш 4. Ва. х.к.	1.Юзага келиши мумкин бўлган ғирром рақобат 2.Дастлабки вақтда бозорга чиқиш ва маҳсулотни сотиш ишларини ташкил этишда юзага келадиган қийинчиликлар. 3.Ва. х. к..

МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ ВА ДАСТУРИ

Ушбу бўлимда ҳудудий бозорларда ва бошка худудларда корхона фаолиятини ташкил этиш масалалари кўриб чиқилади.

Корхонанинг мувафаққиятли ташкил этилиши учун корхона фойдасига салбий таъсир кўрсатмасдан имкон қадар дисконт нарҳлар ва чегирмалар таклиф этиш (агар харид микдори юқори бўлса) режалаштирилган.

Ундан ташқари корхона раҳбари туз маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси ташкил этишда ишчиларга пуллик рағбатлантиришлар беришни ўз

олдига мақсад қилиб қўйди. Корхона 20 иш ўрнига мўлжалланган бўлиб ишчиларнинг ойлик иш хақи корхона даромадолари ошиши нисбатига оширилиб боришини режалаштирган.

ЛОЙИҲАНИНГ МОЛИЯВИЙ АСОСЛАРИ

8-жадвал. Лойиҳа тўғрисида қисқача маълумот

Лойиҳанинг номланиши	**Самарқанд вилояти Самарқанд тумани Янгиариқ маҳалласи худудида туз ишлаб чиқариш фаолиятини ташкил этиш ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш лойихаси**
Лойиҳа суммаси	875 000 000 сўм
Лойиҳа иштирок этадиган шахсий инвестиция	875 000 000 сўм
Лойиҳада катнашадиган кредит микдори	0 сўм
Лойиҳада режалаштирилаётган Ўртача йиллик соф фойда	**407 174 269 сўм**
Лойиҳа муддати	36 ой
Лойиҳанинг реал оқланиш муддати	24 ой
Лойиҳани режалаштириш санаси	2021 йилнинг биринчи чораги
Лойиҳа тадбиркори	**“Улуғбобо Жавохири” ОК** **рахбари:** Усманов Мунис Маруфжанович
Лойиҳа тадбиркорининг манзили:	Ўзбекистон Республикаси, Самарқанд вилояти, Самарқанд тумани
Тадбиркорнинг телефон рақами	+99891-547-24-42

УМУМИНВЕСТИЦИОН ХАРАЖАТЛАР ВА МОЛИЯЛАШ МАНБААЛАРИ

Жадвал № 9. Молиявий харажатлар.

А. харид қилинаётган маҳсулот					
№	**Маҳсулот номи**	**Ўлч.бир.**	**Сони (дона)**	**Режалаштири-лаётган харид нарҳи (сўм)**	**Жами қиймат сўмда**
1	Туз ишлаб чиқариш ускунаси	X	1	230 000 000	230 000 000
2	Махсус қадоқлаш ускунаси	X	1	85 000 000	85 000 000

3	Ишлаб чиқариш биноси қурилиши	X	1	350 000 000	350 000 000
4	Мамурий бино қурилиши	X	1	210 000 000	210 000 000
Жами :					**875 000 000**

Жадвал № 10. Умуминвестицион харажатлар ва молиялаштириш манбаалари

А. Лойиҳанинг умумий қиймати			
№	**Кўрсаткичларнинг номланиши**	**Махаллий валюта (сўм)**	**Хиссаси (%)**
1	Ускуна сотиб олиш	315 000 00	
2	Қурилиш харажатлари	560 000 000	
ЖАМИ		**875 000 000**	
2	Руйхатга олиш тўлови (нотариус)	1 500 000	
3	Бизнес-режа ишлаб чиқиш харажатлари	1 000 000	
4	Кўзда тутилмаган бошқа харажатлар	4 000 000	
ЖАМИ		**6 500 000**	
ЖАМИ ЛОЙИҲАНИНГ БОШЛАНҒИЧ ҚИЙМАТИ		**880 500 000**	**100**
B. Молиялаштириш манбаалари			
№	**Кўрсаткичларнинг номланиши**	**Шахсий маблағ иштироки**	**кредит иштироки**
5	Ускуна сотиб олиш	315 000 000	**0**
6	Қурилиш харажатлари	560 000 000	
6	Руйхатга олиш тўлови (нотариус)	1 500 000	0
7	Бизнес-режа ишлаб чиқиш харажатлари	1 000 000	0
8	Кўзда тутилмаган бошқа харажатлар	4 000 000	0
ЖАМИ:		**880 500 000**	**0**
ФОИЗЛАРДА:		**%**	**%**

C. Жами молиялаштириш ва манбаалар			
№	**Номланиши**	**Сўм**	**%**
1	Шахсий маблағ иштироки	**880 500 000**	
2	Кредити қиймати иштироки	**0**	
ЖАМИ:		**880 500 000**	**100%**

КОРХОНА ДАРОМАДИ РЕЖАСИ

Жадвал № 11. Хизмат кўрсатиш ва ялпи тушум режаси

Ишлаб чиқаришдан тушган тушум прогнози					
№	**Маҳсулот номи**	**Ўлчов бирлиги**	**Сони**	**Йиллик тўлови**	**Жами**
1 йилда					
1	Экстра туз	Кг	198 000	1 500	297 000 000
2	Олий нав туз	Кг	241 200	1 300	313 560 000
3	Биринчи нав туз	Кг	306 000	1 000	306 000 000
4	Иккинчи нав туз	Кг	540 000	800	432 000 000
Жами					**1 348 560 000**
2 йилда					
1	Экстра туз	Кг	217 800	1 650	359 370 000
2	Олий нав туз	Кг	265 320	1 430	379 407 600
3	Биринчи нав туз	Кг	336 600	1 100	370 260 000
4	Иккинчи нав туз	Кг	594 000	880	522 720 000
Жами					**1 631 757 600**
3 йилда					
1	Экстра туз	Кг	250470	1 898	475 266 825
2	Олий нав туз	Кг	305118	1 645	501 766 551
3	Биринчи нав туз	Кг	387090	1 265	489 668 850
4	Иккинчи нав туз	Кг	683100	1 012	691 297 200
					2 157 999 426

ХОМ – АШЁ РЕСУРСЛАРИ САРФ – ХАРАЖАТЛАРИ

Жадвал № 12. Хом – ашё хариди учун йиллик САРФ - ХАРАЖАТЛАР

Хом-ашё сарфи (100% қувватда) (50 киши ҳисобидан)							
№	**Номланиши**	Ўл/б	Бир кунлик сарфи	Бир ойлик сарфи		Бир йиллик сарфи	
				Сони	суммаси	Сони	суммаси
1	Туз хом-ашёси	Кг	3570	107 100	32 130 000	1 285 200	385 560 000
2	Махсус кимёвий моддалар	комп	1	30	4 500 000	360	54 000 000
Жами:							**439 560 000**
1-йил		**учун хом-ашё сарфи (100 % қувватда)**					
№	**Номланиши**	Ўл/б	Бир кунлик сарфи	Бир ойлик сарфи		Бир йиллик сарфи	
				сони	суммаси	Сони	Суммаси

1	Туз хом-ашёси	Кг	3570	107 100	32 130 000	1 285 200	385 560 000
2	Махсус кимёвий моддалар	комп	1	30	4 500 000	360	54 000 000
Жами:							**439 560 000**

2-йил	**Хом-ашё сарфи (100% қувватда, нарх ўсиши 10%)**						
№	**Номланиши**	Ўл/б	Бир кунлик сарфи	Бир ойлик сарфи		Бир йиллик сарфи	
				сони	суммаси	Сони	Суммаси
1	Туз хом-ашёси	Кг	3927	117810	38 877 300	1413720	466 527 600
2	Махсус кимёвий моддалар	комп	1	30	4 950 000	360	59 400 000
Жами:							**525 927 600**

3-йил	**Хом-ашё сарфи (100% қувватда, нарх ўсиши 15%)**						
№	**Номланиши**	Ўл/б	Бир кунлик сарфи	Бир ойлик сарфи		Бир йиллик сарфи	
				сони	суммаси	сони	Суммаси
1	Туз хом-ашёси	Кг	4516	135482	51 415 229	1625778	616 982 751
2	Махсус кимёвий моддалар	комп	1	30	5 692 500	360	68 310 000
Жами:							**685 292 751**

ИШЧИ КУЧИ САРФ ХАРАЖАТЛАРИ

Жадвал № 13. Штатлар жадвали ва йиллик иш хақи фонди

	Лавозими	**Сони**	**Ойлик иш хақи**	**Умумий иш хақи**	**Йиллик иш хақи (12 ой)**	**12 % иш хақидан даромад солиғи**
1.1. МАЪМУРИЯТ						
1	Корхона раҳбари	1	1 500 000	1 500 000	18000000	2160000
2	Ҳисобчи	1	1 300 000	1 300 000	15600000	1872000
Маъмурият жами:		***2***	***2 800 000***	***2 800 000***	***33 600 000***	***4 032 000***
1.2. ИШЧИ ХИЗМАТЧИЛАР						
1	Ишчи ходимлар	16	1 000 000	16 000 000	192 000 000	23 040 000
10	Қоровул	2	900 000	1 800 000	21 600 000	2 592 000
Ишчи хизматчилар		***18***	***1 900 000***	***17 800 000***	***213 600 000***	***25 632 000***

жами:					
ХАММАСИ:	**20**	**4 700 000**	**20 600 000**	**247 200 000**	**29 664 000**

Жадвал № 13а. Иш ҳақи фондининг йилдан йилга ўсиб бориши

№	**Номланиши**	**1 йил**	**2 йил**	**3 йил**
1	Маъмурият иш ҳақи	*33 600 000*	*36960000*	*42504000*
2	Маъмурият иш ҳақидан 12 % ажратма	*4 032 000*	*4 435 200*	*5 100 480*
3	Ишчи хизматчилар иш ҳақи	*213 600 000*	*234960000*	*270204000*
4	Ишчи хизматчилар иш ҳақидан 12 % ажратма	*25 632 000*	*28 195 200*	*32 424 480*
5	***Жами ишҳақи харажатлари***	**247 200 000**	**271 920 000**	**312 708 000**
6	***Жами 12 % ажратмалар***	**29 664 000**	**32 630 400**	**37 524 960**
ЖАМИ ИШ ҲАҚИ ХАРАЖАТЛАРИ		**276 864 000**	**304 550 400**	**350 232 960**

ЭНЕРГИЯ РЕСУРСЛАРИ САРФ ХАРАЖАТЛАРИ

Жадвал № 14. Коммунал харажатлар

Энергия ресурсларига бўлган талаб(сўм)							
№	**Номланиши**	**Ўл.бир**	**Кун-лик сарф**	**Ойлик сарф**	**Йиллик сарф**	**Бир бирлик нархи**	**Йиллик сарф қиймати**
Биринчи йилда							
1	Электр энергияси	квт/соат	1897	49322	591 864	400	236 745 600
2	Ичимлик суви	м.куб	150	3900	46 800	400	18 720 000
3	Оқова	м.куб	300	7800	93 600	200	18 720 000
Жами йиллик сарф							**274 185 600**
Иккинчи йилда							
1	Электрэнергияси	квт/соат	2087	54254	651 050	440	286 462 176
2	Ичимлик суви	м. куб	165	4290	51 480	440	22 651 200
3	Оқова	м.куб	330	8580	102 960	220	22 651 200
Жами йиллик сарф							**331 764 576**
Учинчи йилда							
1	Электрэнергияси	квт/соат	2400	62392	748 708	506	378 846 228
2	Ичимлик суви	м. куб	190	4934	59 202	506	29 956 212
3	Оқова	м.куб	380	9867	118 404	253	29 956 212
Жами йиллик сарф							**438 758 652**
Жами уч йиллик сарф							**1 044 708 828**

ЯЛПИ ХАРАЖАТЛАРҲИСОБИ

Жадвал № 16. Ялпи ишлаб чиқариш харажатлари (таннарҳ калькуляцияси)

Лойиҳа даврининг жами харажатлари (таннарҳ калькуляцияси)			
Ҳаражат турлари	**1 йил**	**2 йил**	**3 йил**
Қувватларнинг ўзлаштирилиши	***100%***	***100%***	***100%***
Хом ашё харажатлари	439 560 000	525 927 600	685 292 751
Коммунал харажатлар	274185600	331 764 576	438 758 652
Иш хақи харажатлари	247 200 000	271 920 000	312 708 000
Ишчи-ходимларининг иш хақидан ижтимоий тўлов ажратмалари	29 664 000	32 630 400	37 524 960
Жами харажатлар	**990 609 600**	**1 162 242 576**	**1 474 284 363**

ДАРОМАДЛАР, ХАРАЖАТЛАР ВА ФОЙДА ҲИСОБИ

Жадвал № 19. Даромадлар ҳисоби

Даромадлар ва харажатлар бўйича ҳисобот					
Номланиши	**1 йил**	**2 йил**	**3 йил**	**Жами**	**Ўртача**
Соф тушум	1 348 560 000	1 631 757 600	2 157 999 426	5 138 317 026	1 712 772 342
Жами сарф харажатлар	990 609 600	1 162 242 576	1 474 284 363	3 627 136 539	1 209 045 513
Ялпи даромад	**357 950 400**	**469 515 024**	**683 715 063**	**1 511 180 487**	**503 726 829**
Ялпи рентабел-лик(ялпи тушумга нисбатан)	**27%**	**29%**	**32%**	**29%**	**29%**
Банк хизмати	10 000 000	11 000 000	12 650 000	33 650 000	11 216 667
Кўзда тутилмаган харажатлар (Транспорт, Суғурта, рискларни коплаш вах.к.)	15 000 000	16 500 000	18 975 000	50 475 000	16 825 000
Жами кўшимча **харажатлар**	***25 000 000***	***27 500 000***	***31 625 000***	***84 125 000***	***28 041 667***
Жами фойда микдори	***332 950 400***	***442 015 024***	***652 090 063***	***1 427 055 487***	***475 685 162***
Ягона солиқ 4 %	53 942 400	65 270 304	86 319 977	205 532 681	68 510 894
Соф фойда	**279 008 000**	**376 744 720**	**565 770 086**	**1 221 522 806**	**407 174 269**
Соф рентабел-лик	**21%**	**23%**	**26%**	**24%**	**24%**

ЭКОЛОГИК ТАЛАБ

Экологик хавфсизлик нуқтаи назаридан ушбу лойиҳа атроф мухитга катта зарар етказмайди.

Техник – экологик хавфсизлик ходимларнинг мунтазам ўқитилиб борилиши ва хар ой керакли инструктажлар олиб борилиб, иш жараёни хавфсизлиги устидан қатъий назорат ўрнатиш орқали таъминланади.

Бундан ташқари, лойиҳа белгиланган меъёрлар ва норматив меъёрий хужжатларга асосланган холда, самарали тарзда, ўрнатилган тартибда иктисодий, молиявий, экологик, ва тижорат меъёрларига асосланган хужжатлар юритиб, Ўзбекистон Республикаси қонунларга зид бўлмаган фаолият асосида олиб борилади.

Янада хавфсизликни таъминлаш учун эко-экспертлар гурухини жалб қилиш, экологик экспертиза ва санитария гигиена хужжатларини олиб, Давлат Санитария Эпидемиология маркази маъсулларига тақдим этиб борилиши қўзда тутилган. Умуман олганда лойиҳа экология талабларига тўлақонли жавоб бериб, ушбу талабларда кўрсатилган классификация буйича С гурухига мансуб деб топилди.

ХУЛОСА

Даромадлилик ва самарадорлик таҳлили шуни кўрсатмоқдаги лойиҳа рентабеллик даражаси ялпи ҳисобда **24%** фоизни ташкил қилмокда. Шу ўринда ялпи харажатларга нисбатан соф рентабеллик ўрта ҳисобда **21%** фоизни ташкил қилмокда. Бундан ташқари лойиҳанинг реал қопланиш муддати ялпи фойда ҳисобидан икки йилни ташкил килади. Реал қопланиш муддатининг лойиҳа давомийлик давридан пастлиги соҳанинг молиявий – иктисодий жозибадорлигидан хабар бериб турибди.

Таъкидлаб ўтилганидек юқори фойда нормалари лойиҳанинг барча турдаги инқирозлар ва рискларга чидамли эканлигини кўрсатмокда. Ўндан ташқари ўртача олиниши мумкин бўлган **407 174 269 сўмлик** фойда хўжалик мақсадлари ва режаларини тўла амалга оширишга ва даромадни соҳани кенгайтириш ва бошка фаолият турларини жорий этишга инвестиция қилиш имконини яратади.

Хулоса қилиб айтганда, юқоридаги маълумотларни ҳисобга олиб лойиҳа тижорий самарадор ва барқарор деб бахоланади ва мўлжалланган мақсадлар ва стратегик режаларга эришиш имконини яратишга қодирлиги билан бу соҳага инвестиция киритиш лозимлигини кўрсатиб турибди.

Бу турдаги ишлаб чиқариш фаолиятини жорий этиш Ўзбекистон Республикасининг бугунги кундаги сиёсатига тўла мос келади ва ривожланиш, тараккий этиш учун кенг имкониятлар яратиб бериб, худуднинг иктисодий – ижтимоий ўсиши ва барқарорлигига ўз хиссасини кўшади.

Барча келтирилган маълумотлар ва ҳисоб – китобларни ўрганиб чиқиб "____________________________" ____ Самарқанд вилояти ____________________ туз махсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси фаолиятини ташкил этиш мақсадида **875 000 000** миқдордаги шахсий маблағини сарфлашга қарор қилади ва бу маблағларни мақсадли сарфланиши буйича мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Тадбиркор: "____________________" ___

Рахбари: ____________.__.__(имзо) _____________ сана «____» ____________202 й.

м.ў.